

ΤΟ ΚΑΛΕΜΙ

ΤΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ Ε/Κ ΚΑΙ Τ/Κ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ "ΕΝΩΜΕΝΗ ΚΥΠΡΟΣ" (ε/κ τμήμα)

Τεύχος 6
Φεβρουάριος 2009

Περιεχόμενα

Σελ. 3

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ:

Πολλαπλοί οι στόχοι του παραλογισμού γύρω από το «ένοχο» ερωτηματολόγιο μαθητών

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ:

Η μεταρρύθμιση είναι μονόδρομος

Σελ. 4

Λαϊκή μνήμη και προφορική ιστορία
του Κώστα Κ.

Σελ. 5

Δύο προτάσεις και μία για το Κυπριακό
του Άγγελου Παπαγεωργίου

Σελ. 6

Συμβολή στην ιστορία
Κάποιες σκέψεις για τα βιβλία της ιστορίας..
του Πόλη Ανιφτου

Σελ. 7

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ:

Με αφορμή το ψήφισμα της "Πρωτοβουλίας Γονέων και Αποφοίτων Αγγλικής Σχολής"

Σελ. 8

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ:

Ανακοίνωση ΠΟΕΔ: Ακόμα ένας αναχρονισμός

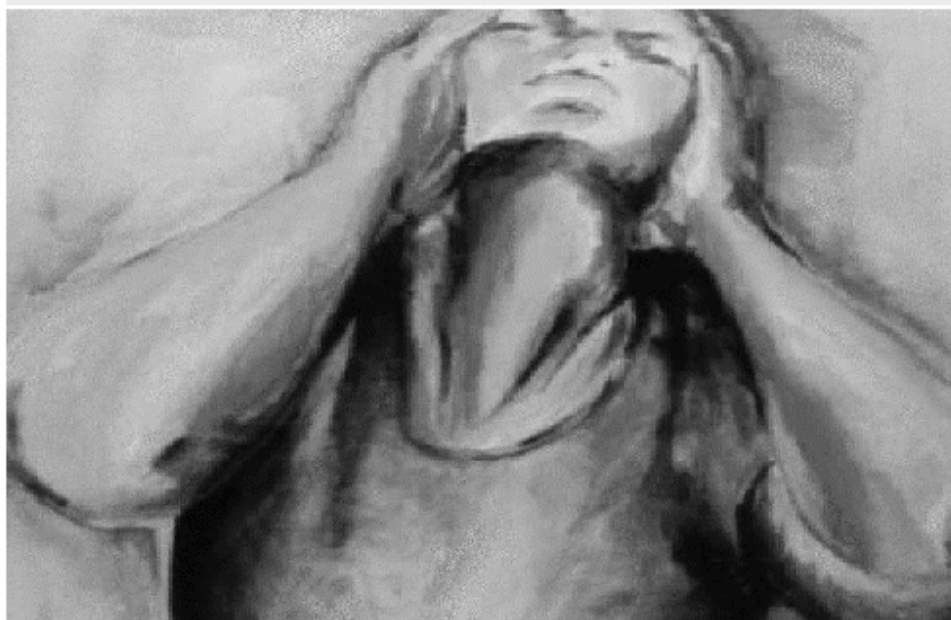
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ:

Η ιστορία της διακοινοτικής σύγκρουσης στο προσκήνιο
-επιστημονική έρευνα και εθνικιστικός παροξυσμός

Η Πλατφόρμα Ε/κ και Τ/κ εκπαιδευτικών «Ενωμένη Κύπρος» οργανώνει και σας προσκαλεί στη

Δικοινοτική Πορεία για την αλήθεια και την ελπίδα

- Για να ζητήσουμε την αλήθεια στην ιστορία μας
- Για να βρούμε στοιχεία για όλους τους αγνοούμενους μας
- Για να ζητήσουμε πιο πολλή συμμετοχή των γυναικών στο δικοινοτικό αγώνα για ειρήνη
- Για να ζητήσουμε λύση τώρα

ΚΑΝΕΙ ΠΙΟΝ! ΔΡΑΣΗ ΤΩΡΑ!

ΔΙΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ, 11.00 π.μ.

**ΤΟΠΟΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ: ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Ε/Κ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΙΝΟΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Τ/Κ**

Από τις δύο πλατείες θα βαδίσουμε προς το τέρμα της Ληδρας και το Λοκμαϊζή ξεδιπλώνοντας η κάθε πλευρά τη μαύρη κορδέλα του πένθους μας. Θα ενίσχυουμε τις κορδέλες μας στο σημείο συνάντησής μας, όπως ακριβώς πρέπει να ενωσουμε τις δυνάμεις μας, Ε/κ και Τ/κ, για να κτίσουμε το κίνημα της Ελπίδας για τον τόπο μας.

Πλατφόρμα Ε/κ και Τ/κ Εκπαιδευτικών "Ενωμένη Κύπρος"

Σάββατο 7 Μαρτίου στις 11.00 το πρωί

Δικοινοτική Πορεία για την αλήθεια και την ελπίδα

Συγκέντρωση στην Πλατεία Ελευθερίας για τους Ε/κ και στην Πλατεία Ινονού για τους Τ/κ.

Από τις δύο πλατείες θα βαδίσουμε προς το τέρμα της Λήδρας και το Λοκματζή ξεδιπλώνοντας η κάθε πλευρά τη μαύρη κορδέλα του πένθους μας. Θα ενώσουμε τις κορδέλες στο σημείο της συνάντησής μας, όπως ακριβώς πρέπει να ενώσουμε τις δυνάμεις μας, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, για να κτίσουμε μαζί το κίνημα της Ελπίδας για τον τόπο μας.

- Για να ζητήσουμε την αλήθεια στην ιστορία μας
- Για να βρούμε στοιχεία για όλους τους αγνοουμένους μας
- Για να ζητήσουμε πιο πολλή συμμετοχή των γυναικών στο δικοινοτικό αγώνα για ειρήνη
- Για να ζητήσουμε λύση τώρα

Δάσκαλε, μην αφήνεις να κρύβουν την αλήθεια

Οι δάσκαλοι, οι καθηγητές και γενικά οι άνθρωποι του πνεύματος έχουν το βαρύ καθήκον να αναζητήσουν, να προωθήσουν και να προσπίσουν την ιστορική αλήθεια.

Μέρος των θρησκευτικών ηγεσιών, των Μέσων Ενημέρωσης και οι εθνικιστικές παραδόξεις στην ελληνοκυπριακή και την τουρκοκυπριακή πλευρά αποκρύβουν με πείσμα ότι δεν συμβαίνει από το παρελθόν τους και αντιδρούν εκφοβιστικά σε κάθε προσπάθεια δημοσιοποίησης και συζήτησης των συνειδητών αποσιωπήσεων και διαστρεβλώσεων που κληροδότησαν στο σχολείο και την κοινωνία. Στην ελληνοκυπριακή πλευρά η Εκκλησία απειλεί με κάιμιμο τα νέα βιβλία της ιστορίας – όταν και εφόσον γίνουν-, ενώ τα συντηρητικά τουρκοκυπριακά κόμματα υποσχονται επαναφορά των παλιών βιβλίων της ιστορίας μόλις ριξουν από την εξουσία τον κ. Τολάτ.

Όσοι γνωρίζετε, δώστε πληροφορίες για τους αγνοουμένους

Οι έρευνες για τους αγνοουμένους συνεχίζονται με αρκετή επιτέλους αποτελεσματικότητα. Οι περισσότεροι αγνοούμενοι όμως ακόμα να εντοπιστούν. Οι πληροφορίες που δίνουν οι πολίτες στην αρμόδια επιτροπή ή στους δημοσιογράφους είναι συχνά πολύ χρήσιμες. Η συνέχεια της προσπάθειας στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σ' αυτές τις πληροφορίες. Έτσι όσοι γνωρίζουν κάτι πρέπει να βρουν το κουράγιο να το πουν. Προσφέρουν μια ανεκτίμητη υπηρεσία στους δικούς των αγνοουμένων. Πρέπει επίσης ασκούμε πίσση ώστε οι αρχές δραστήρια και ειλικρινά να συνεργαστούν σε αυτή τη διαδικασία.

Στα διάσπαρτα σ' όλη την έκταση της πατρίδας μας οστά των χαμένων ανθρώπων μας, συχνά όσπων ανδρών γυναικών και παιδιών, είναι γραμμένη η σκοτεινή μας ιστορία, το βάρβαρο ενώ μας, το δικό μας μέρος της ευθύνης.

Η γυναίκα: το πρώτο θύμα του εθνικού και ανδρικού σοβινισμού

Παρά το ότι ο πόλεμος είναι έργο των ανδρών, το πρώτο θύμα του είναι η ζωή και η αξιοπρέπεια της γυναίκας. Όχι τυχαία, οι τραγικές μαυροσφορεμένες οιογούρες που όλα αυτά τα χρόνια στοιχειώνουν τους δρόμους της αναζήτησης των αγνοουμένων μας και στις δύο κοινότητες, είναι κυρίως γυναίκες. Στις γυναίκες φαίνεται να πέφτει το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης στη συνεχή προσπάθεια να πάρει η ειρήνη το πάνω χέρι στον πόλεμο της ενάντια στον πόλεμο. Η Μέρα της γυναίκας (8 Μαρτίου) είναι μέρα αγώνα για μια νέα κοινωνία καθημερινής ειρήνης στην οποία η γυναίκα θα έχει ίση μοίρα με τους άνδρες. Είναι μέρα επίσης που ειδικά για τη χώρα μας σημαίνει παγίωση της ειρήνης και άμεση λύση του κυπριακού ζητήματος.

Κανεί πιον! Λύση τώρα!

Η πολιτική της απόρριψης είναι το φύλλο συκής των εθνικιστικών διχοτομικών πολιτικών παραδόξεων. Οι δυνάμεις αυτές δεν αρκούνται μόνο στην άρνηση των όποιων βημάτων φαίνονται να γίνονται προς την κατεύθυνση του συμβιβασμού των κοινοτήτων στο επίπεδο των συνομιλιών, αλλά παρεμποδίζουν και διαβάλλουν εργαλαβικά κάθε βήμα επικοινωνίας μεταξύ των κοινοτήτων, κάθε προσπάθεια αποκάλυψης των ιστορικών ευθυνών των ιδίων, και κάθε προσπάθεια ακαιγχρονισμού, ακδημοκρατισμού του σχολείου και της κοινωνίας. Η λύση του Κυπριακού θα απελευθερώσει φυσικά τη χώρα από τους ξένους στρατούς και τη δικαιοδική αντιπαράθεση, αλλά θα την απελευθερώσει και από το ούπιο καταστημένο που έκανε τη διχοτόμηση θεμέλιο της εξουσίας του και της συντηρητικής του πολιτικής.

ΔΑΣΚΑΛΕ, ΜΗΝ ΑΦΗΝΕΙΣ ΝΑ ΚΡΥΒΟΥΝ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΚΑΝΕΙ ΠΙΟΝ! ΔΡΑΣΗ ΤΩΡΑ!

ΔΙΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ

ΣΑΒΒΑΤΟ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ, 11.00 π.μ.

ΤΟΠΟΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ: ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Ε/Κ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΙΝΟΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Τ/Κ

Από τις δύο πλατείες θα βαδίσουμε προς το τέρμα της Λήδρας και το Λοκματζή ξεδιπλώνοντας η κάθε πλευρά τη μαύρη κορδέλα του πένθους μας. Θα ενώσουμε τις κορδέλες μας στο σημείο συνάντησής μας, όπως ακριβώς πρέπει να ενώσουμε τις δυνάμεις μας, Ε/κ και Τ/κ, για να κτίσουμε το κίνημα της Ελπίδας του τόπου μας.

Πλατφόρμα Ε/κ και Τ/κ Εκπαιδευτικών "Ενωμένη Εύρος"

Πολλαπλοί οι στόχοι του παραλογισμού γύρω από το «ένοχο» ερωτηματολόγιο μαθητών

Μέσα στο πλαίσιο της συντονισμένης αντίδρασης των αντισημιτικών δυνάμεων γινόμαστε καθημερινά μάρτυρες και νέων «αποκαλύψεων» για δήθεν «επιθέσεις κατά της εθνικής μας ταυτότητας και της αγωνιστικότητάς μας». Και κάθε φορά, σε λιγότερο από εικοσιτέσσερις ώρες, αποκαλύπτεται ότι είτε πρόκειται για μια ακόμη συκοφαντία, ή για συναιδητό ψεύδος.

Θα σταθούμε ιδιαίτερα στην υπόθεση του ερωτηματολογίου που συντάξαν μαθητές σε λύκειο της Λευκωσίας. Ένα μικρό και ασήμαντο θέμα – και θα ήταν μικρό και ασήμαντο, ακόμη κι αν οι μαθητές έγραφαν τα πιο ανιστόρητα πράγματα. Και μετατράπηκε σε μείζον. Αυτό δε θα συνέβανε σε μια πραγματικά ευνομούμενη ευρωπαϊκή κοινωνία, το πρότυπο της οποίας επικαλούνται μόνο όταν τους βολεί, ακριβώς εκείνοι που ξεκίνησαν το κυνήγι μαγισσών.

Θαωρούμε ακόμη άστοχο το χαρακτηρισμό εκ μέρους του υπουργού ότι το ερωτηματολόγιο είναι «ερασιτεχνικό». Εξίσου άστοχη και ανησυχική είναι και η τοποθέτηση του κ. Αναστασιάδη ότι «δεν πρέπει να γίνονται ερασιτεχνισμοί στα σχολεία». Μά πώς είναι δυνατό να μάθουν οι μαθητές αν δε δοκιμάσουν; Πώς είναι δυνατόν να κατηγορούνται καθηγητές που επιτρέπουν στα παιδιά να δημιουργήσουν μόνοι τους, πριν τους καθοδηγήσουν και τους διορθώσουν; Πώς θα ενθαρρυνθούν να μάθουν μέσα από την πρωτοβουλία, αν δε νιώθουν ότι αυτό που κάνουν – μια μικροέρευνα – είναι κάτι δικό τους;

Κατά την άποψή μας, αυτό το κλίμα ομαδικής αλλοφροσύνης το οποίο έχουν δημιουργήσει οι ακραίες και φανατικές αντισιμιφιλικές δυνάμεις, εκτός από την υπονόμευση της ίδιας της διαδικασίας των συνομιλιών, στοχεύει και σε τρία άλλα πράγματα:

1. Στο να ακυρωθεί κάθε προσπάθεια σοβαρού και ήρεμου διαλόγου σχετικά με τα γεγονότα του 1963 – 1974. Γνωρίζουν ότι η παραμικρή ρωγμή στη δογματική άποψη ότι οι Ελληνοκύπριοι είναι αποκλειστικά τα θύματα και οι Τουρκοκύπριοι οι ιστορικοί θύτες, θα οδηγήσει σε κατάρρευση το σύστημα πάνω στο οποίο στηρίζουν για δεκαετίες τον έλεγχο της εξουσίας.

2. Στο να εκφοβίσουν καθηγητές και μαθητές, ώστε να αποκλείεται οποιαδήποτε διάλογος μεταξύ τους σε ζωτικής σημασίας θέματα, να αποκλείεται οποιαδήποτε πρωτοβουλία που προωθεί τη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη, την καλλιέργεια της δεξιοτήτας να κοιταζεις τον άλλο. Επιδιώκουν τη συντήρηση της μονολιθικής και δεσποτικής διδασκαλίας, όπου ο εκπαιδευτικός υπογοραύει όσα «επισημάς εντέλλεται» το Υπουργείο, και οι μαθητές αποστηθίζουν. Είναι ο μόνος τρόπος για να διατηρηθεί σώα η «αλήθεια» τους και να μεταφυτευτεί αλώβητη και στις επόμενες γενιές. Όπως τα παραμύθια της γιαγιάς.

3. Στο να συντηρηθεί το αίσθημα της συλλογικής ευθύνης για όσα έγιναν από Ελληνοκυπρίους την περίοδο 1963 – 1974. Μόνο με το να μοιραστούμε όλοι τις ενοχές θα αποφευχθεί είτε η αποκάλυψη, είτε η ανάδειξη των ενόχων που διέπραξαν εγκλήματα και στις δύο κοινότητες.

Και όλα αυτά, τη στιγμή που δεν είδαμε κανένα να αντιδρά για τα ακραία εθνικιστικά και ναζιστικά συνθήματα με τα οποία γεμίζουν κάθε βράδυ τα σχολεία, με ανησυχητικά εντεινόμενο ρυθμό. Ούτε οι ξυλοδαρμοί Τουρκοκυπρίων, ούτε οι βανδαλισμοί σε μουσουλμανικά νεκροταφεία τους συνετίζουν. Τη στιγμή που είναι ολοφάνερο: οι φανατικές κορώνες και τα ψεύδη που καθημερινά εκπορεύονται από την κορυφή των ακραίων, ερμηνεύονται ως σύνθημα για «δράση» από τους φανατικούς μέσα στην κοινωνία. Εκτός κι αν οι ίδιοι τους συντονίζουν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ: 8/2/2009

Η μεταρρύθμιση είναι μονόδρομος

Μεγάλη δημοσιότητα σε θέματα παιδείας δίνεται από τα ΜΜΕ τις τελευταίες δυο εβδομάδες. Από την αναθεώρηση των σχολικών βιβλίων της Ιστορίας, μέχρι τις θεατρικές παραστάσεις σε σχολεία ή τα ερωτηματολόγια που ετοιμάζουν μαθητές στο μάθημα της Κοινωνιολογίας, διάφοροι γνωστοί κύκλοι ακυρώνουν τις ανησυχίες τους για «τον αφελληνισμό της παιδείας μας και την απομάκρυνσή της από τα ελληνοχριστιανικά ιδεώδη».

Υπό διαφορετικές περιστάσεις τέτοια θέματα θα μπορούσαν απλά να αποπειλούν αντικείμενο συζήτησης ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς, όμως κάποιοι έχουν μεριμνήσει ώστε να μετατραπούν σε μείζονα εθνικά θέματα που δήθεν απειλούν την επιβίωση του λαού μας, ενώ ο πραγματικός στόχος τους είναι να παρεμποδίσουν τον ιστορικό διάλογο που είναι απαραίτητος για να διαλύσει τις σκιές του παρελθόντος. Η σιγή που επελέγη, καθώς και η σφοδρότητα των αντιδράσεων εναντίον των οποιωνδήποτε επιχειρούμενων αλλαγών στο χώρο της παιδείας, αποσκοπούν στο να πλήξουν τις προσπάθειες για συμφιλίωση ανάμεσα σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους και να συντηρήσουν το κλίμα του ιστορικού μίσους ανάμεσά τους.

Τέτοιες αντιδράσεις ήταν αναμενόμενες από την αρχή του σχολικού έτους, μετά την εξαγγελία από το Υπουργείο Παιδείας, του στόχου για την καλλιέργεια κουλτούρας ειρηνικής συμβίωσης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Όμως, τα πιάτλατα μαχαρώματα εναντίον εκπαιδευτικών κατά την άσκηση του εκπαιδευτικού τους έργου και η επίθεση της ελεύθερης έκφρασης με την άσκηση

λογοκρισίας, πέραν του ότι καταργούν τον υγιή διάλογο μέσα στο σχολείο, συνιστούν πρακτικές που παραπέμπουν σε περιόδους της Ιστορίας μας που δεν μας τιμούν καθόλου ως Έλληνες και ουδόλως σχετίζονται με τις κλασικές αξίες του ελληνισμού, (βλέπε δημοκρατία, διάλογος, ελευθερία έκφρασης), τις οποίες επικαλούνται όσοι μονοπωλούν τη μία Ιστορία, τη μία άποψη, τη δική τους, που είναι αδιαμφισβήτητη η μόνη ορθή, ανεξαρτήτως του ότι αυτού του είδους οι νοτροπίες έχουν συμβάλει στα θλιβερά γεγονότα που συνέβησαν στην Κύπρο τις τελευταίες δεκαετίες.

Η Πλατεόδρομα εκφράζει την έντονη αντίθεσή της σε όλες αυτές τις ενέργειες που επιδιώκουν τη δημιουργία ενός κλίματος τρομοκρατίας στο χώρο της παιδείας και συκότισης της αλήθειας για τα γεγονότα που οδήγησαν τον τόπο μας στη σημερινή κατάσταση, παρεμποδίζοντας την παιδεία από το να διαδραματίσει τον καίριο ρόλο της στις προσπάθειες για υπέρβαση των σημερινών αδιεξόδων.

Τη στιγμή που ο κίνδυνος διχοτόμησης της Κύπρου είναι πιο απειλητικός από ποτέ, και ενώ κάποιοι φαίνεται ότι είναι πρόθυμοι να την αποδεχτούν, πατριωτισμός δεν είναι τα μεγάλα λόγια του εθνικισμού και της Εκκλησίας, που συντηρούν το μίσος και τη διαίρεση των λαών, αλλά μια παιδεία που θα συμβάλει στην αρμονική συμβίωσή τους. Είμαστε έτοιμοι για μια τέτοια παιδεία, είμαστε έτοιμοι για μια αυτοκριτική ή θα παραμείνουμε εσείς στην εσωστρέφεια, στη φυλετική μας ανωτερότητα και την εθνική μοναξιά μας.

Λαϊκή μνήμη και προφορική ιστορία

του ΚΩΣΤΑ Κ.

Η προφορική ιστορία επαναφέρει την ιστορία στους δημιουργούς της, αυτή τη φορά μέσα από τα δικά τους λόγια και μνήμες, και παρουσιάζοντας το παρελθόν βοηθά τους ανθρώπους να καθορίσουν οι ίδιοι το μέλλον τους.

Η προφορική ιστορία συμβάλλει στη δημιουργία μιας πιο αληθινής εικόνας του παρελθόντος, καταγράφοντας τις ζωές και τα αισθήματα όλων των ειδών ανθρώπων, που πολλές φορές κρύβονται από την επίσημη ιστορία, συνδέει τις δημόσιες εμπειρίες με τις προσωπικές. Ταυτόχρονα ενθαρρύνει την αυτοεκτίμηση στις μεγαλύτερες ηλικίες, δίνει νόημα στη ζωή της κοινότητας και δημιουργεί την επαφή διαφορετικών γενεών. Χωρίς την προφορική ιστορία, η ιστορία της επαχής μας θα ήταν φτωχότερη και με περιορισμένους ορίζοντες.

Ο Paul Thomson στην ανανεωμένη έκδοση της πρωτοποριακής εργασίας του στο βιβλίο "Voices of the Past", αντιμάχεται τους παραδεκτούς μύθους της ιστορικής επιστήμης και αποτυπώνει εξελικτικά τα χνάρια της πορείας του κινήματος της προφορικής ιστορίας, κάνοντας εκτίμηση των προσφάτων επιτευγμάτων ενός κινήματος που έχει γίνει διεθνές.

Παραθέτει νέα κεφαλαία για τη μνήμη και τον εαυτό, το δρόμο και τη θεραπεία, δίνει περισσότερα στοιχεία για την ιστορική ερμηνεία και προκλαϊκές συμβουλές για το σχεδιασμό της έρευνας, τη συλλογή και αποθήκευση του προφορικού υλικού των συνεντευξών. Κάνει αναφορά στο ρόλο και τη σχέση του ιστορικού με την προφορική ιστορία και την κοινωνική σημασία της ιστορίας.

Τονίζει το ρόλο της ιστορίας μέσα στην κοινότητα και τον τρόπο επιλογής των πληροφοριών ως μέρος μιας ευρύτερης πολιτικής αντίληψης. Αν και η ανθρώπινη διάσταση κυριαρχεί στα περισσότερα επιχειρήματα του Thomson παρά η πολιτική, το κεφάλαιο "Ιστορία και Κοινότητα" παρουσιάζεται ιδωμένο μέσα από μια σοσιαλιστική οπτική γωνία.

Ο συγγραφέας του βιβλίου πιστεύει ότι οι δυνατότητες της προφορικής ιστορίας είναι μεγάλες για την ανάπτυξη μιας κοινωνικά ευαίσθητης και δημοκρατικής ιστορίας.

Από την άλλη η προφορική ιστορία μπορεί να γίνει χρήσιμη στις συντηρητικές απόψεις που θέλουν να διατηρήσουν και να αναπαράγουν τον πλούτο και τις αξίες της παράδοσης. Το κέρδος από την προφορική ιστορία για τον Paul Thomson δεν προκύπτει από το γεγονός ότι υποστηρίζει

τις προσπάθειες της μιας ή της άλλης πολιτικής θέσης, αλλά ότι οδηγεί τους ιστορικούς να συνειδητοποιήσουν ότι η δραστηριότητά τους αναπόφευκτα επιδιώκεται μέσα σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό πλαίσιο και πολιτικές προθέσεις.

Τέλος, το βιβλίο του Paul Thomson "Voices of the Past" είναι ένα πρακτικό εργαλείο για τον τρόπο συλλογής και χρήσης των προφορικών πηγών από τον ιστορικό. Προκλαϊ με άλλα λόγια, τους ιστορικούς να διερωτηθούν για το ρόλο τους, με την εξουσιοδότηση ποίου και για ποιους ανασυνθέτουν το παρελθόν.

Στην Κύπρο σήμερα, όπου επιχαρούνται κάθε είδους αποσιωπήσεις και διαστρεβλώσεις, όπου συντηρούνται ιστορικοί μύθοι και στερεότυπα, για να δικαιολογήσουν ιστορικά λάθη και να διατηρήσουν πολιτικές ηγεμονίες και τη λήθη, ο ρόλος της προφορικής ιστορίας, όπως έχει περιγραφεί πιο πάνω, είναι περισσότερο από αναγκαίος. Η απάντηση βρίσκεται στους ζωντανούς φορείς της κυπριακής ιστορίας και τη ζέουσα εμπειρία των δεκαετιών του 40, 50, 60, 70. Οι προσπάθειες αυτές της συντήρησης καταδεικνύουν την ανάγκη συστηματικής ενασχόλησης με τη λαϊκή μνήμη και την αναλλακτική προσέγγιση της κυπριακής ιστορίας. Κάποιες εκδόσεις και εργασίες στην Κύπρο μπορεί να θεωρηθούν ως εκφορτίσεις της κίνησης που αποκαλείται προφορική ιστορία ή ακόμη λαϊκή μνήμη. Αναφέρω ενδεικτικά κάποιες εκδόσεις της ΠΕΟ «Ένας μεταλλωρύχος θυμάται» του Παντελή Βορνόβα (1988) και το αυτοβιογραφικό «Ημερολόγιο του βίου μου» του Σάββα Τσιερκέζη (Λαϊκή Τράπεζα, 1988).

Αν μελετήσει κανείς τις εκδόσεις της ΠΕΟ, φαίνεται ότι αυτές έκαναν την αρχή για νέους τύπους και νέες μορφές ιστορικής μνήμης που μιλούν για τους εργατικούς αγώνες. Νέοι ορίζοντες ανοίγονται όσον αφορά και τη θέση της γυναίκας σ' αυτούς τους αγώνες και τις ανταγωνιστικές ιστορίες των άλλων, στην περίπτωση της Κύπρου της Τ/Κ κοινότητας, στις σχέσεις των δυο κοινοτήτων, κάτι που είδαμε να εκφράζεται μέσα από την ταινία το "Τείχος" των Χρυσάνθου - Κιζιλγιουρεκ. Αυτές οι νέες μορφές λαϊκής μνήμης πρέπει να είναι μια πολυπρά δομημένη υπόθεση και δεν θα πρέπει να αναπαριστούν, να αναδημιουργούν ή να διασώζουν μόνο, αλλά να αποτελούν αφορμές αυτοπροσδιορισμού, κριτικής του παρελθόντος και αυτοκαθορισμού του μέλλοντος. Διαφορετικά θα δούμε ότι τελικά η νοσταλγία αναπαράγει το συντηρητισμό. Τέτοια δείγματα έχουμε αρκετά στον τόπο μας (βλέπε νοσταλγικές αναμνήσεις για τους παλιούς καλοούς καιρούς), τα οποία αξίζει να σχολιαστούν εκτενέστερα σε μια άλλη περίπτωση.

Αλλού το κίνημα της προφορικής ιστορίας εκφράζεται μέσα από πολλούς τρόπους και προσεγγίσεις, όπως την εκπαίδευση ενηλίκων, τα ιστορικά εργαστήρια, τη σχολική διδασκαλία και τη δραστηριότητα μέσα στην κοινότητα. που σκοπεύουν στο δημοκρατικό δικαίωμα να μπορούν όλο και περισσότερα άτομα να εκφραστούν και να γράψουν για το παρελθόν και τις εμπειρίες τους. Εδώ κρίνεται χρήσιμη η επαφή και ο διάλογος μεταξύ ακαδημαϊκών με τοπικούς ακτιβιστές. Τα χαρακτηριστικά προϊόντα αυτού του κινήματος είναι λαϊκές αυτοβιογραφίες, ιστορίες βασισμένες σε προφορικές παραδόσεις, ιστορίες κοινοτήτων και άλλες μορφές λαϊκής γραφής που δεν είναι διόλου άγνωστες στην Κύπρο, (βλέπε διαλεκτική ποίηση, φυλλάδες ποιητάρηδων), αντίθετα αποτελούν μια ανεξάνιλητη και δημιουργική πηγή γι' αυτόν που θα ήθελε να ασχληθεί με την προφορική ιστορία ως ένα εναλλακτικό ιστορικό σύστημα.

Το βιβλίο του Ronald Fraser "Blood of Spain" (Η εμπειρία του Ισπανικού Εμφυλίου 1936- 1939) αποτελεί ένα καλό οδηγό για τη χρήση του προφορικού υλικού ως πρωτογενούς υλικού, όχι ως ακοιμημένων γεγονότων του παρελθόντος, αλλά ως αφήγησης με την ανάμνηση αισθημάτων, προσωπικών σκέψεων και περιγραφών. Το βιβλίο αυτό είναι ιστορία μέσω της συνθετικής αυτοβιογραφίας, αναδημιουργεί τη συλλογική πείρα/ μνήμη με τη μορφή

χιλιάδων συνεντεύξεων και απόψεων. Οι αμέτρητες προσωπικές αφηγήσεις αποτελούν την κυπριακή μορφή μιας μεγαλύτερης εργασίας, ο δυναμικός διάλογος παρελθόντος –παρόντος μέσω της αυτοβιογραφικής μορφής ενυπάρχει και στη φεμινιστική εκδοχή που μιλά για τη γυναικεία άποψη στην ιστορία. Η αντίθεση ανάμεσα στους ακαδημαϊκούς ιστορικούς και τους ακτιβιστές, συμπεριλαμβανομένης και της ακαδημαϊκής κοινωνικής ιστορίας που γράφεται από μαρξιστές, καταγράφεται στο βιβλίο του Jean Chesneaux "Pasts and Presents: What is History for?". Η δυσκολία παρουσιάζεται στην ένταση που υπάρχει μεταξύ της ακαδημαϊκής επαγγελματικής τάξης νέων πρακτικών και την προσαρμογή τους στην κοινωνική πολιτική. Η όλη συζήτηση περιστρέφεται γύρω από την ξεχωριστή μορφή ταξικών σχέσεων (αυτή μεταξύ της εργατικής τάξης και ομάδων της μεσαίας επαγγελματικής τάξης) και πώς μπορεί να μετατραπεί σε μια πιο ισότιμη συμμαχία. Μια συμμαχία που υπήρξε κρίσιμη στην ιστορία της αριστερής πολιτικής, η οποία είναι σήμερα κεντρική στη συζήτηση για το μέλλον του σοσιαλισμού. Όπου η κριτική του ακαδημαϊσμού παίρνει τη μορφή της ριζοσπαστικής πολιτιστικής άποψης, ιστορικού τύπου, εκφοράζεται έξω από τα πλαίσια της συγγραφής ιστορικών βιβλίων. Αυτές οι νέες μορφές μπορεί να είναι νεωτερισμοί στις ταινίες και τον κινηματογράφο, το κοινοτικό θέατρο, το τηλεοπτικό θέατρο, τα ριζοσπαστικά μουσεία, που αναφέρονται στους αγώνες και την ιστορία του εργατικού κινήματος, όπως και οι ριζοσπαστικές ομάδες θεάτρου.

Το βιβλίο του Paul Thomson αποτελεί τυπικό δείγμα της έντασης μεταξύ της προφορικής ιστορίας σε σχέση με τη σοσιαλιστική πολιτική και την ακαδημαϊκή επαγγελματική πρακτική, ένα πολύτιμο βοήθημα και εργαλείο στην προσπάθεια για επανακαθορισμό της σχέσης παρελθόντος- παρόντος.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. Paul Thomson "The Voice of the Past", Oral History, Oxford U. P., 1988
2. Ronald Fraser, "Blood of Spain", The Experience of Civil War 1936-1939 (Allen Lane, 1979)
3. Center for Contemporary Cultural Studies, The University of Birmingham, "What do we mean by Popular Memory", By CCCS Popular Memory Group, 1982

Δύο προτάσεις και μία για το Κυπριακό

ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Οι απόψεις που παρατίθενται πιο κάτω είναι προσωπικές του γράφοντος.

Πριν από αρκετά χρόνια, από την αρχαία εποχή των δικαιοδικών ομάδων, είχαν εμφανιστεί δύο πολύ σημαντικές προτάσεις που μπορούσαν και μπορούν ακόμα να επηρεάσουν όμεσα το κυπριακό ζήτημα. Οι προτάσεις αυτές κινούνταν μέσα στη λογική του ομοσπονδιακού κράτους και έχουν το χαρακτηριστικό ότι, ενώ είναι βαθιά πολιτικές, είναι υλοποιήσιμες ακόμα και στην παρούσα κατάσταση. Είναι υλοποιήσιμες ακόμα κι αν οι δύο κοινότητες δεν καταλήξουν σε μια κοινή παραδεκτή πρόταση για το πολιτειακό μέλλον του νησιού. Αυτό που κυρίως απαιτούν είναι πολιτική βούληση και στόχευση σε ένα ομοσπονδιακό κράτος.

Η πρώτη πρόταση αφορά στην υιοθέτηση εκ μέρους των Τουρκοκυπρίων του Ευρώ ως επίσημου νομισματός. Οι πρόταση που είχε γίνει παλιότερα βρήκε ως αντίρρηση το γεγονός ότι η υιοθέτηση της Κυπριακής Λίρας θα έδινε το στίγμα της υποταγής των Τ/Κ στους Ε/Κ και ότι η Τουρκία, η οποία δίνει κάθε χρόνο πολύ σημαντική οικονομική βοήθεια στους Τ/Κ, θα ήταν άκομφο να την περιέχει σε Κυπριακές Λίρες.

Τα επιχειρήματα αυτά έχουν πια ξεπεραστεί από τη υιοθέτηση του Ευρώ. Εξάλλου η υιοθέτηση του Ευρώ από τους Τ/Κ συνάδει με γεγονός ότι τα κατεχόμενα θεωρούνται ευρωπαϊκό έδαφος και δίνει πολλά πλεονεκτήματα στην Τ/Κ οικονομία.

Η πρόταση αυτή μπορεί να υλοποιηθεί και είναι εξαιρετικά σημαντικό να μπορούν όλοι οι κάτοικοι του νησιού να συναλλάσσονται σε ένα νόμισμα που και συμβολικά και πρακτικά θα δίνει το νόημα του κοινού κράτους. Είναι σημαντικό μέρος της καθημερινής μας ζωής να έχουμε την 'αίσθηση του χρήματος'. Την αίσθηση δηλαδή της αξίας των πραγμάτων. Αυτό μας κάνει να έχουμε το αίσθημα της ασφάλειας στις συναλλαγές μας.

Η δεύτερη πρόταση αφορά στην εισαγωγή της τουρκικής και της ελληνικής γλώσσας αντίστοιχα στα σχολεία. Υποχρεωτικά.

Όταν η πρόταση αυτή ξανακοιούστηκε πριν από μια δεκαετία περίπου πολεμήθηκε με επιχειρήματα ότι και οι δύο γλώσσες δεν ανήκουν στις κύριες γλώσσες του ση-

μερινού κόσμου. Ότι καλύτερα τα παιδιά μας να μάθαιναν περισσότερα Αγγλικά ως πρώτη, ή μια δεύτερη ή μια τρίτη ξένη γλώσσα κ.τ.λ. Το αποτέλεσμα εκείνων των συζητήσεων είναι σήμερα η Τουρκική να διδάσκεται δωρεάν στα Κρατικά Ινστιτούτα και να προσφέρεται ως μάθημα επιλογής στο Λύκειο.

Η επαφή των ανθρώπων από τότε που άνοιξαν τα καγγέλια δείχνει ότι, παρ' όλα τα Αγγλικά μας και τις δεύτερες ξένες γλώσσες μας, όταν θέλουμε να κάνουμε μια δικαιοδική εκδήλωση, όταν υπάρχει μια δικαιοδική παρέα που συζητάει, οι δυσκολίες επικοινωνίας είναι πρόδηλες και καταφανείς. Οι Ε/Κ δεν μπορούν να παρακολουθήσουν τα τεκταινόμενα στην Τ/Κ κοινότητα και αντίθετα.

Είναι πρόδηλο και καταφανές ότι, αν θέλουμε στο μέλλον να έχουμε ένα κοινό ομοσπονδιακό κράτος, οι πολίτες αυτού του κράτους πρέπει να μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους.

Είναι θέμα πολιτικής απόφασης και κοινής βούλησης οι Ε/Κ και Τ/Κ να διδασκούν ο ένας την γλώσσα του άλλου.

Εξάλλου η ίδια η γλώσσα κουβαλάει μέσα της πολιτιστικά στοιχεία, τα οποία έτσι μπορούν να φέρουν ακόμα πιο κοντά τις δύο κοινότητες και να συμβάλλουν στην προσέγγιση και την κατανόηση.

Η τρίτη πρόταση βγήκε μέσα από την ανάγκη να υποστηριχθούν οι δικαιοδικές συναντήσεις και συζητήσεις. Οι ομάδες που διοργανώνουν τέτοιες συναντήσεις και εκδηλώσεις σκοπεύουν συνεχώς πάνω στα πρακτικά προβλήματα του χώρου και της γλώσσας.

Κέντρα λοιπόν που θα μπορούν και στις δύο κοινότητες να προσφέρουν σε μόνιμη βάση αυτά τα δύο και να λειτουργούν κάτω από κρατική φροντίδα θα δώσουν μια αξιόπιστη απάντηση στο μεγάλο αυτό πρόβλημα που συναντούν όσοι με όλη την καλή διάθεση και θέληση προσπαθούν για τέτοιου είδους εκδηλώσεις. Ένας τέτοιος χώρος με μεταφραστική και οπτικοακουστικά μέσα θα έδινε μια σημαντική ώθηση σε τέτοιου είδους προσπάθειες.

Είναι θέμα πολιτικής βούλησης και επιλογής προς το μέλλον η απόφαση και μπορεί να υλοποιηθεί ακόμα και τώρα. Ακόμα και χωρίς συναίνεση στα υπόλοιπα ζητήματα του Κυπριακού.

Συμβολή στην ιστορία

<http://www.ikme.org/cybihi>

Το πρόγραμμα "Δικαιοδική Προφορική Ιστορία Κυπρίων" (CYBIHI) συντονίζει το ΙΚΜΕ (Ίδρυμα Κοινωνικοπολιτικών Μελετών) σε συνεργασία με BILBAN (Τράπεζα Πληροφοριών) και στοχεύει να καταγράψει σε βιντεοταινίες συνεντεύξεις από Τουρκοκυπρίους και Ελληνοκυπρίους που έζησαν σε μικτά χωριά της Κύπρου πριν το 1974, κι ακόμα πριν το 1963. Το δείγμα των συνεντεύξεων ετοιμάστηκε στη βάση δομημένης μεθοδολογίας έρευνας και εγκρίθηκε από ενδιαφερόμενα άτομα και Οργανισμούς σε ανοικτές συζητήσεις.

Οι συνεντεύξεις επιμελήθηκαν και φορτίστηκαν σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων. Ο κώδικας πρόσβασης και η περιλήψη των συνεντεύξεων παρουσιάζονται στο διαδίκτυο. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθυνθούν στο ΙΚΜΕ για να τους προμηθεύσει αυτούσιες συνεντεύξεις σε DVD / CD για χρήση στα πλαίσια των σκοπών του προγράμματος, δηλαδή: "Ανάπτυξη θετικής στάσης μεταξύ των δύο κοινοτήτων μέσω προβολής προτύπων περιπτώσεων διαβίωσης σε μικτές κοινωνίες του παρελθόντος, ευελπιστώντας στη διάδοση αξιών ανοχής και κατανόησης στο κοινό των δύο κοινοτήτων που θα συμμετάσχουν ή θα εκτεθούν στα αποτελέσματα των δράσεων του προγράμματος".

ΣΚΟΠΟΙ

Το πρόγραμμα συντόνισε και εφάρμοσε το ΙΚΜΕ σε συνεργασία με το BILBAN αποσκοπώντας να επιτύχει τους ακόλουθους στόχους:

1. Να καταγράψει προφορικές μαρτυρίες Κυπρίων (Ελλήνων και Τούρκων) που έζησαν σε δικαιοδικά χωριά πριν το 1974, μέσω συνεντεύξεων αυτόπιων μαρτύρων στα ακόλουθα θέματα:

- Πορτές και πανηγύρια (εκπαιδευτικά, θρησκευτικά, κοινωνικά)
- Οικογενειακός τύπος και οικογενειακές αξίες
- Μικτοί γάμοι και σχέσεις (ερωτικές, φιλικές, παραδοσιακή σοφία, αστεϊσμοί)
- Πολιτισμός (μουσικοί, χοροί, τραγούδια, διασκέδαση, εργάχειροι)
- Ασχολίες και επαγγέλματα (τεχνουργία, μαγειρική, ζαχαροπλαστική)

2. Να παραγάγει μια ηλεκτρονική οπτικοακουστική βάση δεδομένων εξοπλισμένη με τον απαραίτητο μηχανισμό ανάκλησης που θα θέτει τα δεδομένα στη διάθεση του κοινού στοχεύοντας στην προώθηση της συνεργασίας και την ανταλλαγή θέσεων και ιδεών μεταξύ μελών των δύο κύριων κοινοτήτων της Κύπρου.

Κάποιες σκέψεις για τα βιβλία της ιστορίας...

του ΠΑΛΗ ΑΜΦΟΤΟΥ

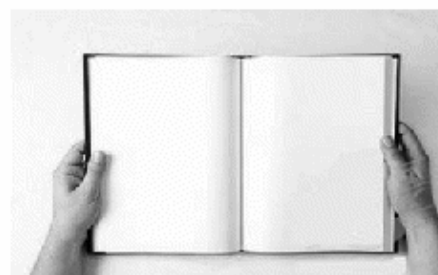
Καλά, το σκεφτήκαμε σοβαρά; Ας το ξανασκαρτούμε λίγο, λέω, και ας αναρωτηθούμε ποιος ο σκοπός του "βιβλίου" σε ένα μάθημα ιστορίας; Αλλά δεν είναι άλλος από το "να διδάξει".

Ξεχνούμε, φαίνεται, πως η κριτική σκέψη ΔΕ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ, ΑΛΛΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΤΑΙ.

Και η διαφορά είναι τεράστια! Γιατί έχει σημασία ποιο νόημα προσδίδουμε στη διδασκαλία και ποιο νόημα προσδίδουμε στη μάθηση. Παρόλο που η γλώσσα δεν είναι το δυνατό μου σημείο - όσο κι αν την αγαπώ ως εργαλείο επικοινωνίας και όχι μόνον (!) (όχι όμως προκοπής οικονομικής και ανόδοις επαγγελματικής)-, θα αποτομήσω να κάνω ένα λογοπαίγιο: δεν έχει σημασία αν η "διδασκαλία" προέρχεται από το "ακού-γνώση" ή "δίδω-καλό" ή "δίδω-άσκη-ση", γιατί όλα αυτά σήμερα είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη του νέου ανθρώπου. Με την άσκηση της κριτικής σκέψης λοιπόν θέλουμε να φτιάξουμε ανθρώπους ελεύθερους και ανεξάρτητους, αυτενργούς και χρησιτούς.

Γι' αυτό φυσικά δε θα δώσουμε το βιβλίο στο μαθητή και θα του πούμε "μάθε το και θα σε εξετάσω στο τέλος της χρονιάς", αλλά ούτε και θα περιμένουμε πως θα είναι τόσο ευφάνταστο και ελκυστικό αυτό το βιβλίο, που θα συνηνέμει το μαθητή και δε θα ξεκολλήσει από πάνω του μόλις το πάρει στα χέρια μέχρι να διαβάσει και το τελευταίο κόμμα, ώστε "να μάθει" αυτά που λέει ή να κάνει αυτά που προτείνει το βιβλίο.

Πιστεύω πως το βιβλίο της ιστορίας θα έπρεπε να είναι κάπως έτσι:

Όχι δεν προσπαθώ να διασκεδάσω κανέναν!

Ούτε ειρωνεύομαι καμία θέση. Απλώς προσπαθώ να στηρίξω μια επιχειρηματολογία.

Ακολουθείστε με λοιπόν:

Αναλογιστείτε απλώς πως αυτό το λευκό βιβλίο με τις εκατοντάδες άδειες σελίδες, που θα πάρει στα χέρια του ένας μαθητής, είναι η γνώση του για την ιστορία της Κύπρου, ή τουλάχιστον πρέπει να είναι: λευκή. Θα του ζητήσουμε λοιπόν να γεμίσει μέχρι το τέλος της χρονιάς αυτές τις σελίδες μέ-

σα από τη δική του έρευνα, ώστε να φαίνεται μέσα από τα γραφόμενά του ο τρόπος που ίδιος εργάστηκε και η ανάπτυξη της κρίσης του.

Βέβαια αν έχει ήδη ανεπτυγμένη και τη δημιουργική του σκέψη μαζί με την κριτική, τότε το βιβλίο στο τέλος της χρονιάς θα πρέπει να είναι κάπως έτσι:

Γιατί απλά: ΠΟΙΟΣ ΛΟΓΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΘΑ ΣΠΑΤΑΛΟΥΣΕ ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΧΑΡΤΙΟΥ ΑΦΟΥ ΥΠΑΡΧΕΙ Ο Η/Υ;

Έτσι απλά θα έσκιζε τις σελίδες (προσέξετε όχι και το πλαστικό επικάλυμμα) και θα τις έδινε για ανακύκλωση, ενώ θα φύλαγε το υπόλοιπο για να φτιάξει, ας πούμε, μια φωτογραφοθήκη!

Τώρα, αν μέσα σε αυτή θα έβαζε το Μακάριο ή το Γρίβα δε ξέρουμε... εξαρτάται από τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της δικής του έρευνας.

Ας σοβαρευτούμε λοιπόν...

Δε διδάσκεται μια επιστήμη το περιεχόμενο της οποίας δεν έχει προσδιοριστεί. Μπορεί όμως να προστοιμάσεις επιστήμονες που να είναι σε θέση να πάρουν την επιστημονική κοινότητα ένα βήμα παραπέρα.

Τα παιδιά μας θα είναι άξια διδακτορικά, αν καλλιεργήσουν σε ικανοποιητικό βαθμό την κριτική τους σκέψη. Και αυτό είναι που χρειάζεται.

Σε ένα ηλεκτρονικό πορτοφόλιο να αποθηκεύονται όλες οι συζητήσεις, αναφορές κλπ. σε φόρα ηλεκτρονικά, μπλογκς, στα οποία οι μαθητές θα έχουν συμμετάσχει ενεργά και στα οποία θα φαίνονται οι πηγές που βρήκαν, η σταδιακή αλλαγή στο λόγο, τα επιχειρήματα και στη σκέψη τους μέσα από την έρευνα που θα κάνουν καθόλη τη χρονιά, ώστε μέχρι να τελειώσουν το Λύκειο να έχουν τη δική τους τεκμηριωμένη άποψη και όχι αυτή που δανειστήκαν από το κόμμα που ψήφισε ο παππούς τους.

Έτσι φτιάχνουμε πολίτες με άποψη και δεν αναπαράγουμε την κοινωνία του παρελθόντος με τα λάθη της μαζί.

Τα βιβλία σεβαστά, αλλά όταν πρόκειται για διδακτικά βιβλία που διαμορφώνουν ανθρώπους χρειάζεται προσοχή γιατί μπορεί και να παραμορφώνουν.

- Αυτό τουλάχιστον έκαναν μέχρι σήμερα!

Πρωτοδημοσιεύθηκε στο μπλογκ μου www.ixtl.blogspot.com στις 24/2/09

Με αφορμή το ψήφισμα της “Πρωτοβουλίας Γονέων και Αποφοίτων Αγγλικής Σχολής”

Καταρχάς θα θέλαμε να χαιρετίσουμε το ήπιο ύφος και την αναγνώριση κάποιων βασικών αρχών, όπως η πολυπολιτισμικότητα, στο ψήφισμα της “Πρωτοβουλίας Γονέων και Αποφοίτων της Αγγλικής Σχολής”. Επειδή όμως η Πρωτοβουλία φαίνεται να συνεχίζει να αντιτάσσεται στον εκσυγχρονισμό της Αγγλικής Σχολής και στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, που προκύπτουν από το γεγονός της μαζικής παρουσίας Τουρκοκυπρίων μαθητών, θεωρούμε ότι πρέπει να απαντήσουμε στην ουσία των ζητημάτων που θέτει.

Στην όλη προέγγισή της η Πρωτοβουλία υποπίπτει σε μια θεμελιώδη αντίφαση. Από τη μια αποδέχεται τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της Αγγλικής Σχολής, όπως αυτός επαναδιαβεβαιώθηκε τα τελευταία τέσσερα χρόνια, και από την άλλη ζητά στην ουσία εφαρμογή πρακτικών που αρμόζουν σε μονοκοινοτικό σχολείο. Πολυπολιτισμικότητα σημαίνει σεβασμός στη διαφορετικότητα, σημαίνει αρμονική συνύπαρξη των διαφορετικών εθνικών και πολιτιστικών κοινοτήτων χωρίς μια από αυτές, έστω πλειοψηφική, να καθορίζει την κανονικότητα. Δεν νοείται πολυπολιτισμικότητα και ταυτόχρονα να κυριαρχούν τα ελληνο-χριστιανικά ιδεώδη, εκτός βέβαια και αν οι Τουρκοκύπριοι αντιμετωπιστούν ρατσιστικά ως δεύτερης κατηγορίας μαθητές. Τα σεβασμό που απαιτούν για την “ελληνικότητα”, είναι μήπως έτοιμοι να τον δεκτούν για την “τουρκικότητα”; Επειδή η Αγγλική Σχολή δεν είναι ελληνορθόδοξη κοινοτική, αλλά χριστιανική, μη δογματική και, σύμφωνα με γνωματεύσεις δυο Γενικών Εισαγγελιών, διακοινοτική σχολή.

Η αντίληψη της Πρωτοβουλίας ότι διεξάγεται ένα πολιτικό πείραμα στην Αγγλική Σχολή είναι παραπλανητική και λανθασμένη. Στην Αγγλική Σχολή διεξάγεται μια εκσυγχρονιστική μεταρρύθμιση που λαμβάνει υπόψη της την αναδυόμενη πολιτική πραγματικότητα στην Κύπρο, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά το άνοιγμα των οδοφραγμάτων το 2003. Αυτή τη στιγμή η Αγγλική Σχολή αποτελεί ένα από τα ελάχιστα μικτά σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας και ως τέτοιο αποτελεί μοντέλο ειρηνικής συμβίωσης και συνύπαρξης Ε/κ και Τ/κ μαθητών. Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά ως μικτό σχολείο χρειάζονται μια σειρά από μέτρα που να επιβεβαιώνουν και διασφαλίζουν τον αλληλοσεβασμό μεταξύ

των μαθητών διαφορετικής εθνότητας καταγωγής και να μην αποκλείουν μια σημαντική μερίδα μαθητών, όπως π.χ. με τον ελληνικό εθνικό ύμνο ή με τις ελληνικές εθνικές γιορτές. Επειδή ο ρατσισμός υπάρχει τόσο στην κυπριακή κοινωνία όσο και στα σχολεία της -και η Αγγλική Σχολή δεν αποτελεί εξαίρεση-, η πολιτική απροξία, τόσο στο σχολείο όσο και στην κοινωνία ευρύτερα, αποτελεί στρουθοκαμηλισμό μπροστά στις υπαρκτές και καταγεγραμμένες σε επιστημονικές έρευνες ρατσιστικές συμπεριφορές.

Η Αγγλική Σχολή, όπως και κάθε σχολείο μιας δημοκρατικής κοινωνίας, οφείλει να δημιουργεί κριτικά σκεπτόμενους, δημοκρατικούς πολίτες. Και εδώ βρίσκεται η δεύτερη θεμελιώδης αντίφαση της Πρωτοβουλίας. Που από τη μια θέλει το σχολείο έξω από το πολιτικό γίγνασθαι και από την άλλη προσπαθεί να επιβάλει τη δική της πολιτική αντίληψη για την κυπριακή ιστορία. Το σχολείο δεν βρίσκεται και δεν μπορεί να βρισκεται έξω από την κοινωνία. Η διακοινοτική συμφιλίωση, ο αντι-ρατσισμός και ο αλληλοσεβασμός των κοινοτήτων δεν αποτελούν κομματικές θέσεις που επιβάλλονται, αλλά καθολικά αποδεκτούς πολιτικούς στόχους της κυπριακής κοινωνίας και πολιτείας που καλλιεργούνται και στο σχολείο. Αν η Πρωτοβουλία είναι το σύγχρονο χαρακτήρα της κυπριακής κοινωνίας που αντιπροσωπεύεται από τη σκοπιά του “ελληνισμού”, ως το πει καθαρά χωρίς υπεκφυγές.

Τέλος η Πρωτοβουλία ως κατανοήσει ότι η διδασκαλία της ιστορίας της Κύπρου δεν αποτελεί τρόπο εθνικής κατάρτισης και μέθοδο κρατικής προπαγάνδας, αλλά προσπάθεια κριτικής κατανόησης του παρελθόντος σε σχέση με το μέλλον της χώρας μας. Η μαχητικότητα ιστορία του αγώνα του εθνικού υποκειμένου ενάντια στον προαιώνιο εχθρό όχι μόνο είναι επιστημονικά προβληματική αλλά και πολιτικά ξεπερασμένη. Η επιστήμη της ιστορίας βρίσκεται ήδη εδώ και δεκαετίες υπό διαδικασία αποσθenoποίησης τόσο στο ερευνητικό όσο και στο εκπαιδευτικό επίπεδο. Ιδιαίτερα μάλιστα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο εθνικισμός αντιμετωπίζεται ως ένα ιστορικό ρεύμα που έχει ολοκληρώσει τον κύκλο του. Στην Κύπρο, φαίνεται, οι εκφραστές του επιμένουν έστω και συγκαλυμμένα να αναπαράγουν τα προτάγματά του.

Η ιστορία της διακοινοτικής σύγκρουσης στο προσκήνιο επιστημονική έρευνα και εθνικιστικός παροξυσμός

Το τελευταίο διάστημα γινόμαστε μάρτυρες μιας πρωτοφανούς επίθεσης ενάντια σε ερευνητές, εκπαιδευτικούς και δημοσιογράφους που αποδομούν την εθνικιστική μυθολογία της "τουρκοκρατίας" και τεκμηριώνουν τη συνυπευθυνότητα συγκεκριμένων πολιτικών κύκλων στην ε/κ κοινότητα για τα γεγονότα της διακοινοτικής σύγκρουσης. Ως Πλατφόρμα εκφοράζουμε τη στήριξή μας στους ερευνητές και εκπαιδευτικούς αυτούς που τολμούν να μιλήσουν τη γλώσσα της αλήθειας αναλύοντας κριτικά το παρελθόν μέσα από την οπτική του μέλλοντος της χώρας μας.

Πρώτα είχαμε τις σκοταδιστικές παρεμβάσεις του αρχιεπισκόπου κ. Χρυσοστόμου Β', ο οποίος προσπαθώντας να προκοταλάξει την επιλογή των μελών και το έργο της επιτροπής για την αναθεώρηση των βιβλίων της ιστορίας, δήλωνε ότι θα καλέσει τους μαθητές να κάμουν τα βιβλία αν αυτά δεν ανταποκρίνονταν στις δικές του προδιαγραφές! Είπε ψέματα για τα σπουρουδάκια στην Αγγλική Σχολή και, ενώ δεν είχε διαβάσει την εγκύκλιο του Υπουργού Παιδείας, έσπευσε να τον κατηγορήσει. Το αποκορίφωμα ήταν η ενέργεια του ως επικεφαλής της Ιεράς Συνόδου να απαιτήσει τη συμπερίληψη δυο αρχιερέων στην επιστημονική επιτροπή. Παρόλα αυτά, είχαμε την ανακοίνωση της ΟΕΛΜΕΚ που θέλησε να μας εξηγήσει τη "σωστή" εκδοχή της ιστορίας, υποπίπτοντας - όπως έχει τεκμηριωθεί επιστημονικά και δημόσια - σε σωρεία λαθών και διαστρεβλώσεων. Ως εκπαιδευτικοί θα πρέπει να διαφυλάσσουμε την επαγγελματική, επιστημονική και παιδαγωγική μας ιδιότητα και να αποφεύουμε να γινόμαστε εργαλείο συγκάλυψης εσφαλμένων πολιτικών επιλογών. Η αλήθεια έστω και οδυνηρή ωφελει και το κάθε άτομο ξεχωριστά, αλλά και συλλογικά όλη την κοινωνία.

Η ολομέτωπη επίθεση ενάντια στον ιστορικό Ρ. Κατσισαύνη, επειδή αναλύει επιστημονικά το πολιτικό και ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο έλαβαν χώρα τα γεγονότα της διακοινοτικής σύγκρουσης υποδεικνύοντας το ρόλο που διαδραμάτισαν οι διάφοροι αρνητικοί πρωταγωνιστές, αποτελεί πολιτικό πολιμυαδισμό. Ο βουλευτής της ΕΔΕΚ κ. Βαρνάβα προχώρησε μάλιστα στην εκπομπή της κ. Χαραλαμπίδου "Το συζητάμε" (16/2/2009 με θέμα τα τεκταινόμενα στην Αγγλική σχολή) να απαιτήσει τη λογοκρισία της ανάλυσης του Ρ. Κατσισαύνη και να του υποδείξει ότι είναι εκτός του αποδεκτού πολιτικού πλαισίου. Η τοποθέτηση του κ. Βαρνάβα "ότι οι Ε/κ δεν είχαν παράνομη στρατιωτική οργάνωση

πριν την κατάθεση των 13 σημείων" είναι εντελώς αβάσιμη και ανιστόρητη και μας οδηγεί αναπόφευκτα σε ένα από τα δυο εξής συμπεράσματα: είτε έχει ανεπαρκείς γνώσεις για τη σύγχρονη κυπριακή ιστορία μη έχοντας υπόψη του το σχέδιο Ακρίτας (δημοσιευμένο στην Κατάθεση του Γλαύκου Κληρίδη και αναλυμένο στα βιβλία των Μακάριου Δρουσιώτη και Σπύρου Παπαγεωργίου), είτε για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας αντιμάχεται την αποκάλυψη των σκοτεινών πτυχών της πολιτικής πρακτικής μερίδας της τότε ε/κ ηγεσίας. Και στις δυο περιπτώσεις ντροπιάζει τη βουλευτική ιδιότητα. Διότι δεν τιμά το κυπριακό κοινοβούλιο να έχει στις τάξεις του ούτε ιστορικά ανίδεους ούτε λογοκρίτες της ιστορικής επιστήμης.

Λυπούμαστε να παρατηρήσουμε τη συνέπεια του κ. Βαρνάβα στην προσπάθεια τρομοκράτησης της προβληματιζόμενης μερίδας της κοινωνίας με επίθεσης ενάντια σε εκπαιδευτικούς στο Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου και στην Αγγλική Σχολή Λευκωσίας που δεν αναπαράγουν την ιστορική εκδοχή η οποία αρέσει στον ίδιο και στην εθνικιστική πτέρυγα του κόμματός του, με την οποία φαίνεται να συντάσσεται περιφρονώντας τις ιστορικές ρίζες του ίδιου του χώρου που τον ανόδειξε βουλευτή. Συμπαράτάσσεται έτσι με εθνικιστές δημοσιογράφους, που μέσα από τις στήλες τους βομβαρδίζουν την κοινή γνώμη με παρωχημένα συνθήματα και μονοδιάστατες οπτικές, που στόχο έχουν να εμποδίσουν τον τερματισμό της διακοινοτικής σύγκρουσης και την επανένωση της χώρας. Σημειώνουμε όμως ότι η στάση του κ. Βαρνάβα και της εθνικιστικής ηγεσίας της ΕΔΕΚ απέχει πολύ από τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Σοσιαλδημοκρατίας και της Σοσιαλιστικής Διεθνούς και θα ήταν ενδιαφέρον να ενημερωθούν για αυτό.

Ως Πλατφόρμα κολούμε την ε/κ επιστημονική κοινότητα να τοποθετηθεί ενάντια στη συντονισμένη επίθεση λογοκρισίας και λάσπης που δέχονται κάποια από τα μέλη της ακριβώς επειδή τολμούν να κάνουν το καθήκον τους: να παράγουν επιστημονική γνώση αντικειμενικά και νηφάλια και όχι προπαγανδιστικά, στα μέτρα των ιστορικών διαχειριστών του κράτους της ε/κ κοινότητας. Δηλώνουμε την πρόθεσή μας να συνεχίσουμε να αρθρώνουμε απαγορευμένα ερωτήματα, να συνεχίσουμε την αντίσταση σε κάθε προσπάθεια λογοκρισίας και ενάντια σε κάθε σκοταδιστική λογική απόκρυψης της ιστορικής πραγματικότητας.

Ανακοίνωση ΠΟΕΔ: Ακόμα ένας αναχρονισμός

Πρόσφατη ανακοίνωση της ΠΟΕΔ (4. 2. 2009) αναφορικά με τις διακοινοτικές επαφές εκπαιδευτικών και μαθητών, έχει προκαλέσει μεγάλη έκπληξη σε πολύ κόσμο, εκπαιδευτικούς και μη. Η ανακοίνωση αυτή προέβλεπε αρνητική αντίδραση ακόμη και σε ανθρώπους που είναι επιφυλακτικοί σε ζητήματα ειρηνικοπροσέγγισης, γιατί πέραν του περιεχομένου της διακατέχεται από ένα πνεύμα που αποπνέει κλίμα 2004. Μας πάει εν ολίγοις πολύ πίσω.

Στην αναπάντεχη αυτή ανακοίνωση, η ΠΟΕΔ ζητά από τα μέλη της να αποφεύγουν τις επαφές Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων εκπαιδευτικών και μαθητών, και ρητά προτρέπει να αποφεύγονται οι επισκέψεις Τουρκοκυπρίων σε Ελληνοκυπριακά σχολεία. Είναι προφανές ότι η ανακοίνωση αυτή ήταν προϊόν της αυξημένης ανησυχίας όσων αντιμετωπίζουν ως εφιάλτη το ενδεχόμενο συνεννόησης των δυο κοινοτήτων και την επίλυση του Κυπριακού. Όλα δείχνουν ότι οι προσεχείς μήνες μας εισάγουν σε μια περίοδο ακόμη πιο ουσιαστικών διαπραγματεύσεων ανάμεσα στους δυο

ηγέτες. Γι' αυτό ίσως, δρώντας «προληπτικά», μια περιστασιακή πλειοψηφία της εκπαιδευτικής αυτής οργάνωσης προσπαθεί να αποτρέψει αναμενόμενες δραστηριότητες στα σχολεία, οι οποίες θα κινούνται στην κατεύθυνση της επαφής και συνεννόησης των δυο κοινοτήτων.

Θεωρούμε ότι η ανακοίνωση της ΠΟΕΔ αποτελεί ισχυρή ένδειξη του πόσο άρρηκτα δεμένα είναι τα δύο: Η επιθυμία για επίλυση του Κυπριακού στη βάση της συνεννόησης και του αλληλοσεβασμού των κοινοτήτων, και η εκπαιδευτική διαδοχία και πρακτική, οι οποίες μπορούν να οικοδομηθούν στη νέα γενιά το πνεύμα της συμφιλίωσης - απαραίτητο για το στέριωμα της συμβίωσης. Από την πλευρά μας, καλούμε τους εκπαιδευτικούς να κάνουν την επιλογή τους σ' αυτήν ακριβώς τη βάση. Στην ευρωπαϊκή Κύπρο του 21ου αιώνα, η ρίψη δογματικών, αυταρχικών και απαγορευτικών βεγγαλικών, χωρίς τεκμηρίωση, δεν μπορεί να σημαίνει σιδηρόπτε άλλο από την υπόμνηση ότι το θλιβερό παρελθόν οπλά αντιστέκεται στο μέλλον.